

03-12-2015

Sagsnr.
2015-0254542Dokumentnr.
2015-0254542-1Sagsbehandler
Rebecca Weigaard
Jørgensen**Bilag 2: Erfaringer fra andre danske kommuner**

Indhold i notat:

- 1) Hvad er et borgerbudget?
  - *Forskellige tilgange til borgerbudgetter*
- 2) Erfaringer fra andre danske kommuner

1. Hvad er et borgerbudget?

Et borgerbudget er en metode til at udmønte offentlige budgetter, der i praksis refererer til en række forskellige tilgange hertil. Det overordnede formål med borgerbudgettering er at sikre bedre løsninger (innovationselementet) og engagere borgerne bredere i de beslutninger, der bliver truffet i kommunen (demokratiseringselementet).

Brugen af borgerbudgetter breder sig. På verdensplan deltager borgere i næsten 2.800 kommuner, regioner og delstater med at beslutte, hvordan de offentlige midler bruges (Mandagmorgen; 2015). I Danmark er flere kommuner i gang med at eksperimentere med modeller for borgerbudgetter fx Faaborg-Midtfyn, Odense, Århus, Kolding og Hedensted. Erfaringer fra udlandet indikerer, at metoden kan bidrage til at understøtte samarbejdet mellem borgere og kommune, herunder bidrager til øget social kapital, øget lokalt ejerskab til prioriteringer og beslutninger samt understøtter netværk og naboskab i lokalområder.

Forskellige tilgange til brug af borgerbudget

Der kan overordnet set identificeres to tilgange til arbejdet med borgerbudgetter; den tyske Kølner-model og den brasilianske Porto Alegre-model.

	Formål	Geografisk omfang	Metode
Køln	Demokratisering og borgernes råd, ideer og forslag får en løftestang.	By-dækkende	Borgere stemmer om borgerforslag, som herefter indgår i forvaltningsarbejde og den politiske prioritering og budgettering.
Porto Alegre	Demokratisering, lokal involvering, ejerskab, empowerment.	Lokalt	Lokalt forankrede borgermøder, afstemning og ” <i>nedefra og op</i> ” metoder.

a) Kølner-modellen

Metode

Først **informerer** borgerne via internet, pressemeddelelser, plakater, brochurer osv. om processen, finansielle rammer og deltagelsesmuligheder. Dernæst begynder **dialogfasen**, hvor borgere kan lægge forslag online og løbende stemme herom (for/imod). Alle

Center for Sikker ByKøbenhavns Rådhus,
Rådhuspladsen 1
1550 København VMobil
3050 2991E-mail
AN5D@okf.kk.dkEAN nummer
5798009800176

forslag, kommentarer og stemmer er konstant synlige på nettet. De bedst placerede forslag indenfor hvert tema (eks. grønne områder, kultur, sport, klima) kommer på 'favoritlisten'. '**Favoritlisten**' bliver fagligt vurderet af forvaltningerne. Herefter kommer lokaludvalgslignende forsamlings og 'fagkomiteer' med udtalelser, for til sidst at blive lagt sammen med det øvrige budget for byrådet. Favoritlisten bliver politisk behandlet, men politikerne får også resten af bruttolisten at se. Endeligt sørges for en samlet **kommunikation** til borgerne om, hvilke forslag der blev besluttet, ændret, og hvorfor visse forslag ikke kunne realiseres.

b) Porto Alegre-modellen

Metode

Denne model er knyttet til lokalområder og specifikke emner, hvor **borgere/brugere mødes og udvikler idéer**. Her er der brug for en styret proces og **facilitering** af selve workshoppen. Herefter vælges frivillige borgere, der fortsætter arbejdet med idéerne og udvikler dem til deciderede forslag, der kan realiseres. Forslagene bliver herefter præsenteret for borgerne, der **stemmer** om disse. De forslag der har fået flest stemmer, bliver **vedtaget** af byrådet. **Evaluering** af hele forløbet sker herefter.

2. Erfaringer fra andre kommuner

Aarhus Kommune

I Aarhus arbejder har man forankret arbejdet med borgerbudgetter i kommunens medborgerskabsudvalg, som er blevet pålagt af Aarhus Byråd at undersøge det juridiske og økonomiske grundlag for brug af borgerbudgetter. På baggrund af dette har man taget initiativ til at forsøge med en prøvemodell for brug af borgerbudgetter i kommunen.

Den såkaldte Aarhusmodell er en blanding af Kølñ- og Porto Alegre-modellerne og indeholder både elementer af et demokratiserings- og moderniseringsperspektiv:

- a) Inspireret af Kølñ-modellen afprøves en modell for borgerbudgetter ifm. den årlige budgettering i kommunen for perioden 2016-2019. Borgerne inddrages via hjemmesiden
  - Byrådet udpeger et budgetområde/-tema, hvor borgerne inviteres til at bidrage med forslag og ideer, som der arbejdes videre med i budgetprocessen.
  - I 2015 blev modellen afprøvet indenfor det almene boligområde under temaet "gentænk fremtidens almene boliger".Byrådet er ikke forpligtet til at anvende borgernes forslag og idéer.

- b) Borgerne inviteres til at bidrage med konkrete forslag til smartere brug af kommunale services/projekter (innovation/effektivisering). Her er identificeret "lokale øvebaner" koblet til projekter i de forskellige forvaltninger, hvor der fx kan ske effektivisering ved at

lægges budgetter ud til borgere. Eksempler på ”øvebaner” er Grønt borgerbudget i Testrup, hvor borgerne i en landsby får mulighed for at investere deres ideer i byen, eller ”Langtidsledige tager teten”, hvor langtidsledig får et personligt budget til at investere i en vej ud af ledighed.

I Aarhus er man således i gang med at eksperimentere med forskellige modeller for brug af borgerbudgetter. Arbejdet er endnu ikke evalueret, men modellen diskuteres og justeres løbende.

Kolding Kommune - ”Brændkjær Bestemmer”

I Kolding Kommune har man lagt et borgerbudget på 75.000 kr. ud til Brændkjær Skoledistrikt, som fordeles på lokale projektforslag. De endelige projektforslag afgøres ved lokal afstemning. Formålet for de enkelte projekter er, at de skal øge trivslen og fremme frivilligheden i skoledistriktet Brændkjær. Området tæller bl.a. 1000 almennyttige boliger, og blev udvalgt, fordi man vurderede, at de sociale problemer ville vokse uden nye initiativer.

I efteråret 2015 bliver ”Brændkjær Bestemmer” afviklet for fjerde gang. I de forrige år har der været mellem 3-10 forslag og mellem 40-100 fremmødte på ”valgdagen”. Det er borgerne selv, der skal kvalificere egne forslag ift. økonomisk ramme (max 15.000 kr. per projekt), jura osv. Midlerne til ’Brændkjær Bestemmer’ kommer fra de såkaldte §18-midler (”frivillige sociale midler”), som er administreret af Socialforvaltningen i Kolding Kommune.

Hedensted Kommune

I Hedensted afsatte man i 2014 240.000 kr. (af samlet 1 mio. kr. i landdistriktspuljen) til borgerbudgetter. Af kommunens 27 lokalråd, havde seks meldt ind med forslag til proces for håndtering af borgerbudget, hvoraf fire blev udvalgt. Herefter igangsatte man en åben lokal dialog, hvor temaerne ikke på forhånd var givet, borgerne meldte ind med forslag, for til sidst at ende med lokalt forankrede afstemninger. Resultaterne var bl.a. bedre internetdækning, skatebaner, bålhytte og forsamlingshus i lokalområderne.

Evalueringen, der blev udarbejdet i samarbejde med lokalrådene, kom frem til, at borgerbudgetteringen har øget deltagelse og involvering og at borgerne mener, at det har været en succes. De fremadrettede anbefalinger peger bl.a. på; at processen skal faciliteres grundigt, at der skal afsættes ressourcer til kommunikation og medarbejdere, at det ikke må gå for hurtigt, samt at processen skal være kontinuerlig og forløbe over mange år. Der er i 2015 afsat 350.000 kr. til 7 lokalområder.

Odense Kommune

I Odense har man udpeget to lokalområder hhv. Bolbro og Dalum til et velfærdseksperiment, hvor ildsjæle, foreningslivet og brugere kan komme med idéer til et bedre lokalmiljø og beslutte, hvordan midlerne skal bruges. I 2014 var afsat 100.000, i 2015 200.000 til hver bydel.

Midlerne er taget fra Forstadspuljen (på ca. 6 mio. kr.).

I Bolbro indkaldtes til informationsmøder, hvor interesserede forslagsstillere kunne møde op. Herefter kunne forslagsstillere komme til ”ekspertdage”, hvor projekterne kunne blive hjulpet på vej ift. økonomi, kommunikation, fundraising m.m. Forslagsstillerne stod selv for PR omkring egne projekter op til afstemningsdagen, som blev afholdt ifm. Et årligt lokalt aktivitetsarrangement. Vinderprojekterne tæller bevægelsespark, nyttehaver, legepatrulje for børn m.fl., hvoraf to vinderforslag var stillet af skolebørn. I Dalum foregik afstemningen ved fremmøde, hvor alle over 10 år var stemmeberettigede. Pengene gik bl.a. til bevægelsesområde, skiltning på historiske bygninger, model af kirken, samt flere projekter der involverede renovering eller nyindkøb af borde og bænke.

Evalueringen pågår i efteråret 2015. Der er dog allerede god erfaring med, at børn i området har engageret sig meget, bl.a. fordi stemmeretten er sat til 10 år og opefter. På den lokale skole i Bolbro er der observeret stor elevdebat om de konkrete projekter, og elever, har opfordret hinanden til at ”bruge sin stemmeret”. Fokus i projekterne er gået fra et overvejende ”fysisk” fokus i projekterne det første år, til et bredere fokus i projekter andet år, herunder danskundervisning for flygtninge, velkomstpakke for tilflyttere m.m. anbefalingerne er, at køre processen over flere år, så man undgår at bruge tid og ressourcer på den politiske proces hvert år. Det er muligt at kommunen trækker sig helt fra det processuelle på sigt.

Faaborg-Midtfyn Kommune

Faaborg-Midtfyn Kommunes tilgang til borgerbudgetter har været mere eksperimenterende, hvilket også var et politisk ønske. Kommunen har afsat 500.000 kr. til brug på borgerbudgetter på budgettet (ikke en del af driftsmidler). Fordelingen af midlerne er baseret på en åben proces uden politisk indblanding, hvor alle borgerforslag vurderes. En arbejdsgruppe med repræsentanter fra folkeoplysningsforeninger, frivillige sociale foreninger, lokalråd og forvaltninger, har været overordnet ansvarlig for bl.a. afstemningsproces og kvalificering af projekter. Arbejdet blev igangsat primo oktober 2015. Der er indkommet 42 forslag. Nogle få projekter er blevet vurderet juridisk uholdbare af forvaltningerne (bl.a. pga. erhvervsstøttelignende karakter), og er derfor blevet frasorteret.

Alle forslag bliver lagt til afstemning i samarbejde med lokalugeaviserne, der får eneret på formidling af afstemningsprocessen mod at hjælpe med annoncekampagnen. Pt. er meningen at afholde et

arrangement, hvor vinderne af afstemningen skal forsøges sammen med andre projekter, der temamæssigt minder om hinanden. Der er ikke på forhånd opstillet en økonomisk ramme for de enkelte projekter, derfor kan det teoretisk set ende med ét projekt til 500.000 kr.